

Rozwój mowy dziecka

1. OKRES MELODII - (0-1 rok życia)

Pierwszym dźwiękiem tego okresu jest płacz i krzyk dziecka, za pomocą, którego komunikuje ono otoczeniu swoje potrzeby. Ten okres odruchowej wokalizacji trwa ok. 6 pierwszych tygodni życia. W 2-3 miesiącu życia dziecko zaczyna głużyć, czyli wydawać pojedyncze dźwięki. Głużenie przekształca się ok. 6 miesiąca życia w gaworzenie. Charakteryzuje się ono wydawaniem przez dziecko dźwięków o charakterze sylab lub przypadkowo dobranych zbitek głoskowych. Pod koniec okresu melodii pojawiają się pierwsze wyrazy o prawidłowym lub zniekształconym brzmieniu, używane świadomie i adekwatnie do sytuacji (mama, tata, baba, daj).

Już w tym pierwszym okresie w mowie dziecka ujawnić się mogą pewne nieprawidłowości rozwojowe. Jednym z niepokojących objawów jest przedłużony okres głużenia oraz niewystąpienie gaworzenia. Może to sugerować niesprawność słuchu u dziecka. Jeżeli zatem pod koniec okresu melodii rodzice nie zauważą u dziecka najprostszycy choćby form gaworzenia, konieczne jest badanie słuchu oraz konsultacja specjalistyczna u lekarza foniatry lub laryngologa.

2. OKRES WYRAZU (1-2 rok życia)

Stopniowo dziecko opanowuje coraz większą liczbę słów, których większość stanowią rzeczowniki używane w mianowniku. Używa już właściwie wszystkich samogłosek, oprócz nosowych (ę,ą). Ze spółgłosek wymawia: p, b, m, t, d, n, k, ś czasem ć. Pozostałe spółgłoski zastępuje innymi. W tym okresie charakterystyczne jest też wymawianie tylko pierwszej sylaby wyrazu lub jego końcówki. Dziecko upraszcza na ogół grupy spółgłoskowe (np. ciocia - tota). W tym okresie powstają pierwsze wypowiedzi dwuwyrazowe, np. baba ała (babcia dała).

3. OKRES ZDANIA (2-3 rok życia)

W tym okresie mowa ulega dalszemu doskonaleniu. Dziecko powinno już wypowiadać głoski: p, b, m (p', b', m') f, w (f', w') ś, ź, ć, dź, ń, k, g (k', g') h, t, d, n, l. Pod koniec tego okresu mogą się już pojawić głoski s, z, c, dz a nawet sz, ż, cz, dż. Wymienione głoski nie zawsze są pełnowartościowe, a czasem w trudniejszych zestawieniach bywają zastępowane innymi, łatwiejszymi dla dziecka. Dzieje się tak na skutek małej sprawności narządów artykulacyjnych. Ważną cechą tego okresu jest fakt, że choć dziecko nie jest jeszcze w stanie poprawnie artykułować wszystkich głosek, to jednak dzięki dobrze wyrobionemu słuchowi

fonetycznemu jest świadome, jak dana głoska powinna brzmieć i potrafi wyróżnić ją w wyrazie. W tym czasie nierzadko pojawia się w związku z tym poprawianie mowy dorosłych, którzy zwracając się do dzieci spieszczają wymowę niektórych słów. W tej fazie dziecko zaczyna posługiwać się zdaniami, które na początku składają się z 2-3 wyrazów i stopniowo stają się coraz bardziej rozbudowane, 4-5 wyrazowe.

4. OKRES SWOISTEJ MOWY DZIECIĘCEJ (3-7 rok życia)

Okolo 3-5 roku życia pojawiają się głoski sz, ż, cz, dż. Pod koniec 4 roku życia pojawia się głoska r. Wcześniej dziecko pomijało ją lub zastępowało inną j lub l. Zasób słownictwa systematycznie wzbogaca się, dziecko mówi już płynnymi zdaniami. Zazwyczaj ok. 5-6 roku życia dziecko wymawia już poprawnie wszystkie głoski.